

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ
для студентів

Освітньої програми:	Психологія
Рівня вищої освіти:	першого (бакалаврського)
на здобуття освітнього ступеню:	бакалавр
за спеціальністю:	053 Психологія
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки

Робоча програма: Психологічна готовність дитини до навчання в школі
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

27 серпня 2020 р. ____ с.

Розробник: к.психол.наук, доц. Мороз О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ доц. Михальчук Ю.О.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

Голова _____ доц. Хом'як О.А.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у галузі знань
05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

доц. Мороз О.І. _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS – 3 / 3 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90 Кількість змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		год. 20	год.6
		Практичні, семінарські	
		год. 10	год. 4
		Самостійна робота	
		год. 60	год. 80
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю:	
		3-й семестр - залік	

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічна готовність дитини до навчання в школі» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою психологія.

Основною метою курсу «Психологічна готовність дитини до навчання в школі» є: сприяти активному запровадженню новітніх теоретичних та експериментальних знань з психології у практичну навчально-наукову діяльність; сформувати практичні вміння і навички, достатні для виконання професійної діяльності, що передбачає ознайомлення із сучасними теоретичними та експериментальними концепціями та теоріями практичної психології; забезпечити оволодіння основами знань з особливостей психологічної готовності дитини до навчання в школі, розуміння проблематики з точки зору дослідження її головних компонентів; сприяти самопізнанню, саморозвитку для становлення особистості.

Підготовка дітей до школи – це не тільки питання освіти, інтелектуального розвитку дитини, але й формування її особистості, питання виховання. Перехід від статусу дошкільника до статусу школяра – найскладніший період у житті дитини, що пов'язаний із входженням в нове соціальне середовище з новим типом стосунків із дорослими, однолітками, новою навчальною діяльністю, і відповідно супроводжується великою кількістю проблем психологічного характеру. Оволодіння курсом «Психологічна готовність дитини до школи» допоможе забезпечити психологічну підтримку під час адаптації дитини до школи, навчить враховувати різні компоненти психічної готовності та методи їх розвитку.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна готовність дитини до школи» є отримання студентами глибоких теоретичних знань щодо особливостей підготовки дитини до навчання, вивчення змісту оволодіння студентами найважливішими теоретичними і практичними знаннями щодо психологічної підготовки дитини до навчання у школі.

Цілі курсу:

1. Дати уявлення про зміст психолого-педагогічної підготовки дітей до школи.
2. Вивчити психологічні особливості дітей старшого дошкільного віку.
3. Сформувати систему знань щодо концепцій, напрямів та теорій дитячого розвитку психіки.
4. З'ясувати психологічні складові готовності дитини до школи.
5. Визначити структуру теоретичних та практичних знань з дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- предмет і завдання курсу;
- загальну характеристику психічного розвитку дитини шести-семи років;
- особливості наступності, спадкоємності, перспективності у системі безперервної освіти, адаптації дитини до шкільного навчання, а також спільну роботу дошкільного закладу і школи;
- закономірності розвитку особистості старшого дошкільника; його індивідуальні особливості;

уміти:

- усвідомити зміст навчально-виховної роботи з підготовки дитини до школи;

- планувати, організовувати та проводити дослідження по підготовці дитини до школи;
- здійснювати дослідження серед дітей із використанням окремих методів наукових досліджень: анкетування, тестування, вивчення продуктів діяльності дітей;
- допомагати дитині із адаптацією до нової соціальної ситуації;
- вміти працювати із батьками та педагогічним персоналом, щоб полегшити процес адаптації.

3. Програма навчальної дисципліни

«Психологічна готовність дитини до навчання в школі»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Готовність дитини до школи як психолого -педагогічний феномен. Сутність поняття готовності дітей до шкільного навчання. Критерії готовності дітей до навчання в школі. Структурні компоненти психологічної готовності дитини до школи. Особистісна готовність до школи і формування позиції школяра. Мотиваційна готовність. Інтелектуальна готовність. Вольова готовність. Моральна готовність.

Література: основна (2-6, 12-19); додаткова (3); інтернет ресурси.

Тема 2. Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи. Формування психологічної готовності в ДНЗ та сім'ї. Врахування психологічних компонентів та аспектів психологічної зрілості дитини. Оптимізація формування психологічної готовності до навчання в умовах ДНЗ. Психологічні засади мотивації досягнення успіху у контексті готовності до навчання у школі. Взаємодія ДНЗ і сім'ї у підготовці дитини до навчання в школі. Підготовка дошкільника до навчання в сім'ї. Підготовка дітей до школи в ДНЗ.

Література: основна (1, 7, 9, 11-19); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.

Тема 3. Профілактика шкільної неуспішності молодших школярів. Психологічна готовність батьків до навчання дитини у школі. Формування компонентів психологічної готовності у молодших школярів. Психологічні ознаки та наслідки неготовності до навчання дитини у школі. Орієнтовна схема донесення до батьків інформації про психологічне дослідження дітей. Практикум для батьків майбутніх першокласників. Самодіагностика для батьків першокласників.

Література: основна (4-8, 10,14,18); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.

Тема 4. Особливості психологічної діагностики дітей щодо готовності до навчання в школі. Особливості дитячої психодіагностики. Фактори ризику, що впливають на прогноз особистісного розвитку дитини. Прогностичні фактори при комплексному оцінюванні. Діагностування готовності дітей до школи. Комплексний показник зрілості психічних функцій, особливості діагностики. Діагностичні програми психологічної готовності до школи. Комп'ютерна версія діагностичного пакета "Готовність до школи". Діагностичний пакет "Готовність до школи". Особливості психодіагностування дітей молодшого шкільного віку (на етапі зрілого дитинства).

Література: основна (5-19); додаткова (1-3); інтернет ресурси.

Тема 5. Проблеми непідготовленості дітей до шкільного навчання і шляхи їх подолання. Особливості готовності до навчання в школі. Чинники успішності майбутнього учня. Основні причини психологічної неготовності до школи. Особливості психіки дітей та їх

вплив на успішність в шкільному навчанні. Шкільна тривожність. Негативістська демонстративність. «Відхід від реальності». Формування взаємостосунків з дорослими та ровесниками в школі. Наслідки неготовності до школи.

Література: основна (3, 4, 9,12-19); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
1. Готовність дитини до школи як психолого - педагогічний феномен. Структурні компоненти психологічної готовності дитини до школи.	18	4	2			12	17	1	-			16
2. Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи. Формування психологічної готовності в ДНЗ та сім'ї.	18	4	2			12	18	1	1			16
3. Профілактика шкільної неуспішності молодших школярів. Психологічна готовність батьків до навчання дитини у школі .	18	4	2			12	18	1	1			16
4. Особливості психологічної діагностики дітей щодо готовності до навчання в школі. Діагностичні програми психологічної готовності до школи.	18	4	2			12	18	1	1			16
5. Проблеми невідповідності дітей до шкільного навчання і шляхи їх подолання. Чинники успішності	18	4	2			12	19	2	1			16

майбутнього учня.												7
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д/з форми навчання
1	Готовність дитини до школи як психолого -педагогічний феномен. Структурні компоненти психологічної готовності дитини до школи.	2/-
2	Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи. Формування психологічної готовності в ДНЗ та сім'ї.	2/1
3	Профілактика шкільної неуспешності молодших школярів. Психологічна готовність батьків до навчання дитини у школі .	2/1
4	Особливості психологічної діагностики дітей щодо готовності до навчання в школі. Діагностичні програми психологічної готовності до школи.	2/1
5	Проблеми невідповідності дітей до шкільного навчання і шляхи їх подолання. Чинники успішності майбутнього учня.	2/1
Усього		10/4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д/з форми навчання
1	Критеріальні характеристики психічного розвитку дітей дошкільного віку. Структура компонентів готовності дитини до навчання у школі.	12/16
2	Особливості адаптації до навчання в школі. Формування інтелектуальної готовності дітей до школи. Формування мотиваційної готовності.	12/16
3	Формування компонентів психологічної готовності у молодших школярів. Психологічні ознаки та наслідки неготовності до навчання дитини у школі. Практикум для батьків майбутніх першокласників.	12/16
4	Структура та опис комплексу методик щодо визначення готовності дитини до школи. Загальні вимоги до організації та проведення психодіагностичного обстеження.	12/16
5	Визначення передумов формування психологічної готовності до систематичного навчання у школі за допомогою сюжетно-рольової гри.	12/16
Усього		60/80

Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				

Готовність дитини до школи як психолого - педагогічний феномен. Структурні компоненти психологічної готовності дитини до школи.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах.	Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, формування тезаріусу з теми, реферат на тему «Структурні компоненти психологічної готовності».	основна (2-6, 12-19); додаткова (3); інтернет ресурси.	12
Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи. Формування психологічної готовності в ДНЗ та сім'ї.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах.	Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, презентація на тему «Особливості адаптації до навчання в школі»	основна (1, 7, 9, 11-19); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.	12
Профілактика шкільної неуспішності молодших школярів. Психологічна готовність батьків до навчання дитини у школі .	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах.	Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, есе на фільм « На тебе уповаю» реж. О. Циплакова.	основна (4-8, 10,14,18); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.	12
Особливості психологічної діагностики дітей щодо готовності до навчання в школі. Діагностичні програми психологічної готовності до школи.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних виданнях та фахових інтернет- джерелах.	Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести, опрацювати методики діагностики психологічної готовності .	основна (5-19); додаткова (1-3); інтернет ресурси.	12
Проблеми непідготовленості дітей до шкільного навчання і шляхи їх подолання. Чинники успішності	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичних занять, огляд та аналіз наукових публікацій з даної тематики в періодичних	Експрес опитування, відгук на фахову публікацію за даною темою, тести,	основна (3, 4, 9,12-19); додаткова (1, 2); інтернет ресурси.	12

майбутнього учня.	виданнях та фахових інтернет-джерелах.	підготувати заняття з елементами тренінгу на тему «Індивідуальний розвиток майбутнього школяра»	9
-------------------	--	---	---

7. Індивідуальні завдання

Індивідуально-дослідницьке завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток професійної рефлексії і практичних умінь у контексті аналізу актуального рівня і визначення можливостей власного розвитку професіоналізму.

Індивідуально-дослідницьке завдання:

Підготуйте авторську програму-практикум з елементами тренінгу «Психодіагностика готовності майбутніх школярів та батьків дітей до навчання в школі» (з використанням основних методик, тренінгових вправ та психологічних ситуацій)

8. Методи навчання і прийоми навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);
- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;
- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

9. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

Питання до заліку

1. Готовність дитини до школи як психолого -педагогічний феномен.
2. Сутність поняття готовності дітей до шкільного навчання. Критерії готовності дітей до навчання в школі.
3. Структурні компоненти психологічної готовності дитини до школи.
4. Особистісна готовність до школи і формування позиції школяра.
5. Мотиваційна готовність. Інтелектуальна готовність. Вольова готовність. Моральна готовність.

6. Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи.
7. Формування психологічної готовності в ДНЗ та сім'ї.
8. Врахування психологічних компонентів та аспектів психологічної зрілості дитини. Оптимізація формування психологічної готовності до навчання в умовах ДНЗ.
9. Психологічні засади мотивації досягнення успіху у контексті готовності до навчання у школі.
10. Взаємодія ДНЗ і сім'ї у підготовці дитини до навчання в школі.
11. Підготовка дошкільника до навчання в сім'ї. Підготовка дітей до школи в ДНЗ.
12. Профілактика шкільної неуспішності молодших школярів.
13. Психологічна готовність батьків до навчання дитини у школі.
14. Формування компонентів психологічної готовності у молодших школярів.
15. Психологічні ознаки та наслідки неготовності до навчання дитини у школі.
16. Орієнтовна схема донесення до батьків інформації про психологічне дослідження дітей. Практикум для батьків майбутніх першокласників. Самодіагностика для батьків першокласників.
17. Особливості психологічної діагностики дітей щодо готовності до навчання в школі.
18. Особливості дитячої психодіагностики.
19. Фактори ризику, що впливають на прогноз особистісного розвитку дитини.
20. Прогностичні фактори при комплексному оцінюванні.
21. Діагностування готовності дітей до школи.
22. Комплексний показник зрілості психічних функцій, особливості діагностики.
23. Діагностичні програми психологічної готовності до школи.
24. Комп'ютерна версія діагностичного пакета "Готовність до школи". Діагностичний пакет "Готовність до школи".
25. Особливості психодіагностування дітей молодшого шкільного віку (на етапі зрілого дитинства).
26. Проблеми непідготовленості дітей до шкільного навчання і шляхи їх подолання.
27. Особливості готовності до навчання в школі. Чинники успішності майбутнього учня.
28. Основні причини психологічної неготовності до школи. Наслідки неготовності до школи.
29. Особливості психіки дітей та їх вплив на успішність в шкільному навчанні. Шкільна тривожність. Негативістська демонстративність. «Відхід від реальності».
30. Формування взаємостосунків з дорослими та ровесниками в школі.

10. Розподіл балів, які отримують студенти Приклад для заліку

Поточне тестування. Самостійна робота					Залік	Сума
Змістовий модуль №1						
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

T1, T2, – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		

60-63	E		11
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Підручники, методичні рекомендації.
2. Мультимедійні засоби.

12. Рекомендована література

12.1. Основна література

1. Адаптація дітей (учнів/студентів до навчально-виховного процесу / наук. ред.:В. Г. Панок; авт. кол.:Н. В. Сосновенко, А. І. Тінякова. Видання 2-е.- К.:Український НМЦ практичної психології і соц. роботи, 2014. –112 с.
2. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік : навчальний посібник. / А. М. Богуш, Н. В.Маліновська – К. : Видавничий дім «Слово», 2013. – 424 с.
3. Богуш А. М. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / А. М. Богуш., Н. А. Седова, Н. О. Гавриш; Науководослідний центр з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи АПН України, Луганський над. пед. університет Т. Шевченка. – Луганськ : Альма-матер, 2006.
4. Гавриш Н. В. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник/ Н. В. Гавриш, О. Г. Брежнєва., І. Р.Кіндрат. - К. : Видавничий дім «Слово», 2015. – 176 с.
5. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
6. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посіб. / Т. В. Дуткевич – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 338 с.
7. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В.Г.Панка. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. – 106 с.
8. Корольчук М.С. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.С. Корольчук, В.І. Осьодло; [за заг. ред. М.С.Корольчука]. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 400 с.
9. Кривоніс М. Л, Дроботій О. Л. Школа майбутніх відмінників. Психологічні заняття з підготовки дітей до навчання в школі / М. Л. Кривоніс. – Харків : Ранок, 2016. – 176 с.
10. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції ; Навчальний посібник . – Суми .ВТД «Університетська книга» ; 2006. – 384с.
11. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Ф. Моргун, І.Г. Тітов. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 464 с.
12. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. / авт.-упор.: В. М. Горленко, Ю. А. Луценко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. – Київ : УНМЦ

- практичної психології і соціальної роботи, 2017. –132 с.
13. Нижегородцева Н. В. Психолого-педагогическая готовность ребенка к школе / Н. В. Нижегородцева, В. Д. Шадриков. – М. : Владос, 2001. – 256 с.
 14. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: Навч.посіб. – К.: Академ-видав, 2008. – 432 с.
 15. Панок В. Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми : монографія / В. Г. Панок. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 188с.
 16. Панок В. Г. Становлення психологічної служби системи освіти в контекстів суспільних трансформацій в Україні / В. Г. Панок, Н. В. Лунченко /Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди : Психологія. – Харків : ХНПУ, 2018. – Вип. 58. – С. 8-24.
 17. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.
 18. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав., 2006. – 360 с.
 19. Черепаня Н. І. Реалізація принципу наступності дошкільної та початкової освіти / Н. І. Черепаня // Педагогічний альманах : [збірник наукових праць] ; редкол. В. В. Кузьменко (голова та ін.). – Херсон : РІПО, 2011. – Випуск 9. – 68 с.

12.2 Додаткова література:

1. Ліннік О.О. Творче проектування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод. посіб. / О. О. Ліннік. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 178 с.
2. Ліннік О.О. Куди зникають "Чомучки", або як зберегти у дитини допитливість?/ Вихователь-методист дошкільного закладу 2014. - N 9. - С. 14-21.
3. Психологічна готовність шестирічної дитини до школи/[упоряд.: К. Муліка]. — Полтава: ПОППО, 2008. — 84 с.

12.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПН України - <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Актуальні проблеми психології -<http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
4. Актуальні питання сучасної психології - http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologii
5. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України-<http://psychology-naes-ua.institute/>
6. Українська бібліотека - <http://ualib.com.ua/>
7. Психологія-<http://psych.kiev.ua>
8. Соціальні науки-[http:// social-science.com.ua/](http://social-science.com.ua/)